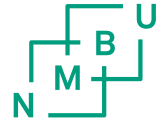

Bruk av studenter i forskningsprosjekter

Vegard Arnhoff Juridisk seniorrådgiver, NMBU

13. April 2016

Innhold

Hvem er jeg?

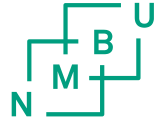
Hva er NMBU TTO?

Hva skal jeg snakke om?

This will be...
boring

Hva skal jeg snakke om?

Bruk av studenter i forskningsprosjekt?

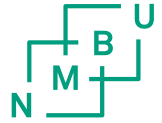
- Forskere ønsker gjerne å bruke studenter i sine prosjekt.
- Mange institusjoner har ulik IPR-reguleringer for arbeid utført av ansatte og studenter.
- Hvordan kan dette håndteres i en praktisk og kontraktsmessig kontekst?
- Hva må man passe på?
- Konfidensialitet kan også være en utfordring. Hvordan ivareta dette?

More boring...

Kjedelig... neida..

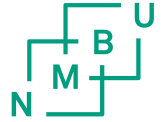
NMBU har svaret på alt!

Stakkars
politikker, klarer
han ikke å tenke
utenfor...
... boksen?

Ku, traktor og hest?
NMBUs robot er best

Hva skal jeg snakke om?

Fra Hanne...som har ansvaret for denne sesjonen:

«Formålet med sesjonen er å dele erfaringer og utfordringer/løsninger. Det forventes at deltakerne deltar aktivt i sesjonen»

Innleder: Vegard Arnhoff, seniorrådgiver, NMBU

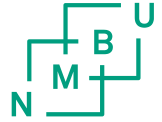
«Jeg ser for meg at vi har en 25 min innledning...

I tillegg ønsker jeg å kontakte noen personer ved andre institusjoner som kan si noe kort 3-4 min hvordan de gjør det ved sin institusjon. Dette for å samle mange erfaringer og få frem ulike måter å gjøre det på»

In fact, it is boring...

Så...da tar vi spørsmålene:

Hvilke fordeler og konsekvenser finnes ved bruk av studenter i forskningsprosjekter?

Fordelen for forskere:

-få gjort forsøk eller oppgaver de ikke har tid til selv

When will he get to the point?

For studenter: Læringsutbytte er den største fordel

Tidligere NMBU student Ola Sørby Omberg:

- «*oppsøkte en forsker fordi jeg var interessert i å lære noe om fagområdet*»
- «*kunne noe som helst, fikk litt opplæring, fikk gjøre rutinearbeid på lab.*»

- Ola:**
- «*Kjempefornøyd, ønsket ikke noe eierskap eller liknende i resultatet.*»
 - «*Glad for å lære noe nytt.*»

Mer organisert eksempel: NMBUs landbruksrobot

utviklet av Pål Johan From
ved hjelp av NMBU-studenter

Suksessfaktor:

Forskeren sin evne til å være **iverksetter og administrator**
og definere og veilede på **konkrete og avgrensede oppgaver**
har resultert i at roboten, del for del har blitt utviklet.

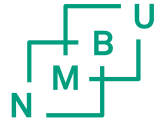
Konsekvens:

En av de mest talentfulle studentene fikk et doktorgradsstipend
utvikler roboten nå videre i sin doktorgrad sammen med forsker

Masse aktivitet og positiv omtale
studentenes evne til å skape liv og engasjement!

Utviklet prototyper

Ikke skade jorden,
høy presisjon, jobbe på individnivå
arbeide 24/7, redusere lønnskostnader
Samarbeide med svermer av
landbaserte roboter og droner.....
tidkrevende og kjedelig arbeid er ikke
noe problem for meg...

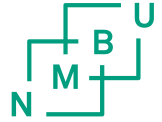
Ownership???

- **Ulike IPR-reguleringer for arbeid utført av ansatte og studenter.**
- Hvilke konsekvenser har dette? Finnes det noen fordeler?
- Ulik regulering fra institusjon til institusjon?

- Utgangspunktet etter arbeidstakeroppfinnelsesloven: oppfinnelser gjort av ansatte kan arbeidsgiver få overført til seg. De fleste universitetene har fulgt opp harmoniseringsarbeidet «Felles IPR politikk ved Norges universiteter»
- Overtakelsesavtalen UiO, først ute
- Mye uro: 2009, mest misforståelser, gikk på opphavsrett, særlig til trad faglitterære verk.
- NMBU utsatte sin behandling av saken i påvente av Seierstad II utredningen ved UiO.
- Styrevedtak 2010, og integrert i arbeidskontrakter etter det.

- Studenter: IPR reglementet gjelder ikke for studenter. Men omtaler studenter på ett viktig punkt.

- For studenter er utgangspunktet at de eier sitt eget arbeid.

$$= mc^2$$

Ownership

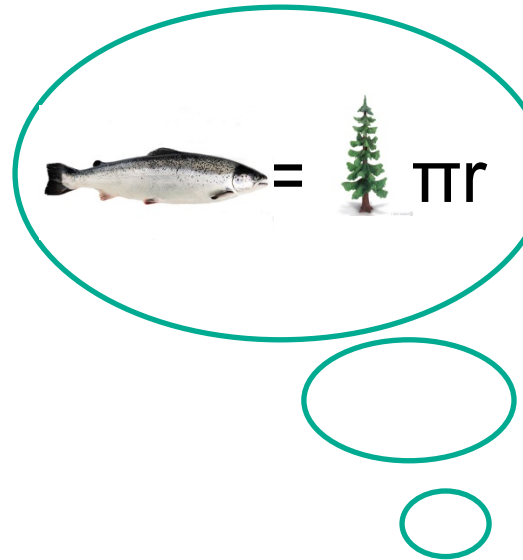
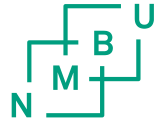
Konsekvens: I samarbeidet bør partene være klar over det forskjellige utgangspunktet

Konsekvens: Inngå avtaler som passer deres forventninger og innsats.

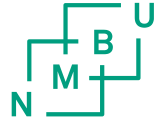
For eksempel om en forskergruppe har investert mye i å få fram resultater og man samarbeider med studenter for å frambringe deler av resultatet, kan det være lurt å avtale på forhånd med studentene hva de forventer å få ut av det.

Har forskergruppa en ambisjon om å patentere og kommersialisere resultater, er det lurt å inngå taushetsavtaler og det finnes mulighet i mange utdanningsinstitusjoners regelverk å utsette offentliggjøring av masteroppgaver i opptil 5 år.

«I særlige tilfeller kan offentliggjøring av gradsoppgaven båndlegges (utsettes) for en periode på inntil 5 år.

Hva tenker næringslivet...

I særlige tilfeller kan offentliggjøring av gradsoppgaven båndlegges (utsettes) for en periode på inntil 5 år.

Adm sjef: INA NMBU: Kva er det ein reknar som «særlege tilfelle»? Har du erfaring med dette?

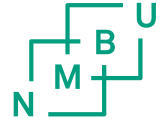
Den erfaringen jeg har med båndlegging av offentliggjøring av masteroppgaver etter denne bestemmelsen er

1. Studentene **frembringer** sammen **med forskere** resultater med kommersielt potensial
2. Studentene **får tilgang til** særegne drifts- og **forretningshemmeligheter** fra bedrifter.
3. Studenten **utarbeider** produkter, tjenester eller forretningskonsepter som bedriften ønsker å utnytte seg av, hvor en stor del av bidraget kommer fra bedriften selv.

Nearly as good as my father's tobacco investments...

Hva tenker næringslivet...

I disse tilfellene kan det være rimelig å avtale en tidsbegrenset utsatt offentliggjøring av studentens oppgave

Hovedregelen er at alle masteroppgaver **offentliggjøres så fremt ikke annet avtales**

Studenten har de **sterkeste interessene, eier rettighetene** til eget materiale og tekster

Master- og bacheloroppgaver er **viktige jobbsøkerverktøy** for studenter. For nyutdannede er det i mange tilfeller den **eneste og mest relevante dokumentasjonen på kompetanse** på de områdene studenten har utdannet seg på.

NMBU kan ikke avtale noe som studenten ikke er enig i, og NMBU bør etter min mening søke mest mulig åpenhet om innhold i studentoppgaver, og bør gå inn i forhandling med eksterne parter med mål om at eventuelle utsettelsesmuligheter blir så korte som mulig og at midlertidig hemmelighold kun gjøres på de delene som er nødvendige å holde unntatt.

Uansett bør man gi råd om at studenten skal få noe igjen for at oppgaven holdes hemmelig. Dette har en **likhet med forbudet mot karanteneklausuler i arbeidsavtaler**. Karantene er kun lovlig for en kortere periode og det **må svares kompensasjon**, altså man må få lønn i karantenetiden. Man kan jo ikke nekte arbeidstakere å bruke sin kompetanse!!! Det bør da ikke være urimelig at bedriften som ønsker hemmelighold må tilby relevant betalt arbeid til den ny-eksaminerte så lenge oppgaven holdes hemmelig.

Derfor har vi på NMBU i vår IPR politikk klart uttrykt at:

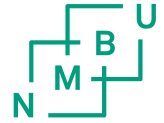
«I prosjekter der ph.d.-studenter eller mastergradsstudenter deltar, skal resultater kunne publiseres innenfor den tids-ramme studentene har til rådighet.»

Perhaps life was better in the good old days....

Kjedelig... neida..

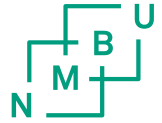
NMBU har svaret på alt!

Stakkars
politikker, klarer
han ikke å tenke
utenfor...
... boksen?

Ku, traktor og hest?
NMBUs robot er best

Neida, joda NMBU har svaret på alt!

Hvordan kan den ulike IPR-reguleringen håndteres i en praktisk og kontraktmessig kontekst?

Må inngå avtaler som svarer til partenes innsats og forventninger. Dessuten er det viktig å få med forskjellig kompetanse i teamet som skal utvikle noe kommersielt. NMBU har hatt god suksess med å få involvert studenter på tekniske fag i entreprenørskapsaktiviteter. Det er jo ofte praktiske og konkrete oppgaver.

Vi jobber nå med å utvide aktiviteten til også å bli et samarbeid med studenter og lærekrefter fra Handelshøyskolen ved NMBU. Det er viktig å få inn den forretningsmessige forståelsen i slike prosjekter. Jo flere som er med på et prosjekt, jo flere avklaringer er viktig å gjøre gjennom enkle og forståelige avtaler.

Ku, traktor og hest?
NMBUs robot er best

Utgangspunkter?

- Utgangspunkter:
- Avtalefrihet?
- Universitetsloven,
- arbeidstakeroppfinnelsesloven,
- patentlovgivning mht hvem som er oppfinner,
- åndsverksloven spesielt regler om ideelle rettigheter.
-
- Til diskusjon:
- Ulike måter studenter kan knyttes til forskningsprosjekter. Hva skjer ved universiteter og høyskoler?
- Andre institusjoner som kan si noe kort 3-4 min hvordan de gjør det ved sin institusjon. Dette for å samle mange erfaringer og få frem ulike måter å gjøre det på
- Måter studenter kan knyttes til forskningsprosjekter
- Hvordan blir det da med IPR-regulering?
- -omfattes disse arbeidene av konsortieavtalen Hanne Margrete Søreide
- -hvordan kan vi evt. løse dette?

Spørsmål??

- Noen som har erfaringer med å regulere studenters medvirkning i utvikling av digitale læremidler?
- Studenter deltar – samtykkeerklæring, personvern etc.?
- Studenter utvikler – eierskap? Kreditering?
- Vitenskapelige ansatte – eierskap og kreditering! – avtal på forhånd.
- Bruk av arbeidene – avtal!
- Endring av arbeidene – Avtal!

Inspirasjonsnotat fra en arbeidsgruppe satt ned av Universitets- og høgskolerådet

http://www.uhr.no/documents/Utdanning_i_endring_Nye_muligheter_for_FoU_Utdanning.pdf

Anbefalinger side 28

En del grunnleggende premisser må være på plass før en involverer studenter i forskningsprosjekter:

1. Studentene bør få innblikk i institusjonens forskningsetiske retningslinjer; både generelle og fag- og temaspesifikke forskningsetiske retningslinjer.
2. Institusjonen og den enkelte ansatte må ha et bevisst forhold til studentens immaterielle rettigheter ved deltakelse i forskningsprosjekter. Med mindre annet er avtalt, eier studenter selv de immaterielle verdier og rettigheter de skaper som del av studier.

Andre bestemmelser kan gjelde når f.eks.:

- Studenten mottar lønn for sitt arbeid fra institusjonen
- Studentens arbeid inngår i et eksternfinansiert prosjekt med særlige bestemmelser.
- Studentens veileder/faglærer åpenbart har bidratt med en betydelig del av idégrunnlaget for studentens arbeid.

Her må den enkelte institusjon rådføre egen Politikk for forvaltning av Immaterielle Rettigheter (IPR). Unntak skal avklares ved oppstarten av studentens arbeid. Noen momenter som er verdt å vurdere er:

- Utarbeide standardavtaler for bachelor- og masteroppgaver i samarbeid med bedrifter, som ivaretar studentens, institusjonens og bedriftens rettigheter.
- Utarbeide konfidensialitetsavtaler mellom student/institusjon og bedrift der det er nødvendig.
- Ved inngåelse av avtale mellom institusjonen og studenter, bør denne som minimum sikre institusjonens rett til å bruke generert IPR til utdannings- og forskningsformål.